١٢٩٧ ԶԻԼԳԱՏԵ ١٧ ԱԼԱԹՈՒՐԳԱ — ԵՒՐՄԻ ԱԼԹԸՆՃԸ ՍԿՍԷ — ՆՈՒՄԷՐՈ 1902 — ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 29 ՍՈՒԼԸ 1881 — ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ 11 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1881

ՄԷՇՄԱՌԱԼՑԸ

ՀԱՎԱՏԻՍ

Իշխու Մէշմուսյը Հավատիս բաղար վէ եօրթու կիւնլէրինտէն մնատա հէր կիւն թապ ու նէշր օլունաճագ տրը։
Սէնէլիյի բէշին օլարագ 200 ղրշ։
Ալթը պալըք 100 »
Թաշրալար իչուն բօսթա իւճրէթի պիղէ պիտ տիր։
Մէքթուպ վէ սայիրէ, Ց. Թօլեան իսմինէ կէօնտէրիլէճէք տիր։

Իլանթէրն 1 սրրասը պիր տէֆալրդ իչուն 3 ղրշ։
Իքիշէր տէֆա իչուն 2 »
Իւչէր տէֆա իչուն 1 »
Իւչէր տէֆատան զիյատէ օլան, զայէթ ուզուն իլանթի իչուն այրըճա բազարլըգ օլունուր։
Թաշրալարտան կելէն մէքթուպ մի իլանթրն բօսթա վէսարիֆի նէ, կէօնտէրէն վէրիլէճէք տիր։

20 Բարա

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ՄԻԼԻՅԷ ՎԷ ԷՄՈՒՅԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷՅԷ ՄԻԻԹԱԱԼԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

20 Բարա

ԱՍԻԹԱՆԷ 29 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ԻԼԱՆԸ ՄԱԽՍՈՒՄ

—

Ղազէթամըզին 1874 նումէրօլու վէ իւք չրգան նիւսխէսինտէ, հէր կէօնա ֆէտաքեարլըղը պիլ ֆիիլ իճրասընտան իմթինա խտիմէեճէյի, վէ իլէրուտէ թարաֆը միլլէթէն թէչվիգ վէ բաղպէթ կէօրիւլտիւքճէ, ղազէթանըն հէր պիր հալի տահա ղիատէ իքմալ վէ իսլահ օլունաճաղը, վէ գրթաճա տախի պէօյիւտիւլէճէյի, վէ ապնրման պէտէլի իչիւն մուգարրէր օլան ֆիյաթընտան ֆազլա օլարագ պիր շէյ մաթլուպ օլունմաեաճաղը վատ վէ իլան օլունմուշ իտի։

Հէր նէ գատար զուհուրիմիզտէն էվվել թարաֆ թարաֆ կէօսթէրիլէն արզու վէ խահիշէ նիսպէթլէ, մէէմուլ օլունտուղու գատար ֆիիլէն թէչվիգ վէ բաղպէթ կէօրիւլէմէմիշ իսէ տէ, միլլէթիմիզին տէրքեար օլան թէվճէճիւհունէ, վէ մնանֆիի զաթիյէտէն գաթիէն արի պէրի պուլունան հիւսնիւ նիեէթ, վէ մէսլէքի գավիմիզ մաղրուրէն, հէր հալտէ գարինի գապուլ պույրուլաճաղընմզը մէէմուլի իլէ, ինթիզարէն պէքլէտիյիմիզ թէչվիգ վէ բաղպէթին էսէրինէ իլէրուտէ օլուն թէմամիյլէ նայլ օլմագ, վէ հիչ պիր սուրէթտէ վէ հիչ պիր քիմսէեէ չիքեայէթէ մահէա պրագմամագ իւզրէ, տիւնտէն իթիպարէն, ղազէթամըզին հէր պիր վէչհ իլէ մունթազամ սուրէթտէ վէ պէտ[illegible] թատա թապ ու նէշրինէ իպթիտար օլունտուղու, իլան օլունուր։ Շէօյլէ քի,

Էվվէլ։ Իքմալ վէ իսլահը անվալ ճիհէթինճէ, պազը գարիուն քիրամ նէզմինտէ մաղհարը իլթիֆաթ օլունմաեան ուֆագ եաղըլարըմզը եէրինէ, զաեէթ թէմիզ, ճէտիտ, վէ բէք սուհուլէթլէ օգունուր հրուֆաթ թէտարիք իսիլէրէք, պունլար եալընզը խթիմալ օլունաճագ տրը։

Սանէն։ Տիւնտէն պէտ իլէ, եէվմիյէ թապ ու նէշր օլունմագ իւզրէ, Իթալեան միւէլլիֆլէրինտէն մէշհուր Թօմազ Կրօսի նամ միւէլլիֆին ՄԱՐԳՕ ՎԻՍԳՕՆԹԻ նամը իլէ մաարուֆ օլուպ, միւնտէրիճաթը միւքէմմէլ, վէ խուսուսի իլէ Էրմէնիճէ թէրճէմէսինին զաեէթ կիւզէլիկի ճիհէթիյլէ, չայեանը միթալաա պուլունան մուֆասալ վէ լաթիֆ վէ միւէսսիր պիր հիքեայէ բէյ տէր բէյ տէրճ օլունարագ, միւտատէթի գալիլէ զարֆընտա իչպու թէէլիֆաթ բէսիտէյի խթիամ օլտուգտա, միթէազրպէն, Ֆրանսըզ միւէլլիֆլէրինտէն Բոավէյէ դը ՄՕՐԻԷԷՆ նամ մէշհուր միւէլլիֆին Զորը ֆէեուդիմը Ադէ թէամիեէ օլունակէլէն էսէրի գալէմիեէսինին թիւրքճէեէ թէրճէմէսիյլէ թապ ու նէշրինէ միւպատէրէթ օլունաճագ տրը։

Սուլէյման։ Էսպապը լաղմէսի թէտարիք օլմուշ օլտուղունտան, ղազէթամըզ հէր կիւն երքէն չրգաճաղը, վէ բաղպէթլու միւշթէրիլէրիմիզէ սուհուլէթ օլմագ իւզրէ, հէր եէրտէ մէվճուտ պուլունաճաղը կիպի, ագշամըզը տախի ֆէվգէլատէ պիր վուգուաթ եախօտ միհիմմ պիր հավատիս զուհուրինտէ, իլավէյի մախսուսէ չրգարըլաճագ տրը։

Բաղէն։ Լիսանը մատէրզատէմիզին հագգընը քէթմ վէ ֆէրամուշ իթմէմէք իչին, միլլէթին ումումիեէթինէ միւթաալիգ պահալար, պունտան պէօյլէ էրմէնիճէ եաղըլաճաղը կիպի, մէվատը սայիրէ հագգընտա տախի, եէնէ էրմէնիճէ պէնտլէր վէ միւթալաալար մէհիտնէն վէ մէսրուրէն գապուլ օլունաճագ, վէ թարաֆըմըզտան տախի թէէլիֆաթ էքսիք օլմաեաճագ տրը։ Անճագ հէր քէսին նօգթայի նաղարը, հէր լիսանին զահիրի սրֆաթը կիպի պաչդա պաչդա օլտուղունա, վէ նիզամը տայիրէսինտէ էֆքեար սէրպէսթիեէթի, տիւնեանին թէրազիսընա մէսելէլէր միւզաքէրէ օլունաճաղլար տրը։

Մ. Կլատսսթէն Լիոս շէհրինի զիեարէթ իտիպ, ֆէպէլատէ իլթիֆաթլէ գապուլ օլունուշ տուր։ Միւշարիէյհ նութգունտա, Մ. Բարնէլին մէսլէքի, եաղմուրլուք մէսլէքի օլտուղունու, վէ գաուն իլէ ինթիզամըզըզ արասընտա քի միւնագաշնէն, Իրլանտատա խթամ պուլմագ իւզրէ օլտուղու մաղուն իտուկինի պէեան, վէ շու սրրասա վաթանտաշլարընն մուավէնէթինէ զիեատէսիյլէ իւմիա իթտիկինի իֆատէ էյլէմիշ տիր։

Լօնտրա, 10 հոկտ.

Մ. Կլատսսթէն, Լիոստէ իրատ էյլէտիկի նութգտա, սէվվէթի Ալիեէնին ինկիլթէրրա ալէյհինտէ էֆքեարը խուսումէթքեարանէսի օլտուղունու ըչտա, վէ զաթը Շահանէ, Մ. Կլատսսթէն գապինէթօսունուն, ատալէթի թալէպ իթմէսիյլէ պէրապէր, մէմալիքի Օսմանիեէտէն հիչ պիր եէր զապթ իթմէեէճէյինի վէ հիւքմտար իլէ թէպասը պէյնինտէքի միւնասէպաթը եիալ էյլէմեեէճէյինի պիլտիկինտէն, մէղքիւր գապինէթօեա էմնիյէթի օլտուղունու զանն իթտիկինի սէեան էյլէմիշ տիր։

Բէթրբէսպուրկ, 10 հոկտ.

Իրան շահը հաղրէթլէրի, Իրան օրտուսունու թանզիմ իթմէք իւզրէ, պիր մըդտար զապթան աերրարագ, Թէհրանա կէօնտէրիլմէսի իչին, Ռուսիա հիւքիւմէթինէ միւրաճաաթ էյլէմիշ տիր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

—

Խարիճիեէ միւսթէշարը Յատեան Արթին էֆէնտի հաղրէթլէրինին, պիր վագրթատան պէրու Պապը Ալիեէ կիթմէլերինէ մանի օլան սէպէպ, պու քէրրէ, միւշարիէյհէն արզուսու իւզրէ հալ ու թէավիեէ օլունարագ, էվվէլքի կիւնտէն իթիբարէն, մագամընա կիթմէեէ պաշլաորը իչիտիլմիշ տիր։

—

Ալֆրանկա հոկտեմբերին 18 ինճի սալը կիւնիւ, Թարապեատա ինկիլթէրրա սէֆարէթիանէսինտէ պիր պալօ վիրիլէճէկինտէն տավէթնամէլեր կէօնտէրիլմէքտէ տիր։

—

Իրան մէմալիքինտէն, մէմալիքի Օսմանիեէ հիճրէթ իտէն քիւրտլերին, մահէլի էհալիսինէ խալի խասարաթը, վէ հիւքիւմաթը մահէլիեէ խալի զավայիլի մուճիա օլտուգլարը-նը Լէվանթ եաղբեօր։

—

Եանեա վիլաեէթի իսմինաֆ միւտտաիի ումումիլիկինէ խայեին օլունան Մարգար էֆէնտի Ադրինէ, պու քէրրէ Պէյօղլու պիտաէթ մահքէմէսի պիրինճի հուգուք տայրէսի քէթէպէսինտէն Պօղոս էֆէնտի, մահքէմէյի թիճարէթ պիրինճի մէճլիս զապթ քիթապէթինէ թայեին պույրուլմուշ տուր։

—

Ֆրանսանըն Տէրիսաատէթ սէֆարէթինճէ թէպէտտիսզամ վուգուպուլաճաղը իշտիրմիշ իսէ տէ, մէղքիւր խապէր էսասա միսսիէնէա խապէրլէրտէն օլմամաղ կէրէք տիր։

—

Բարիս սէֆիրի Լոսատ բաշա հաղրէթլէրի, մանէթլերինտէ սէֆարէթի սրրքեաթիպի պուլունտուղու հալտէ, Թարաֆը հաղրէթի Բատիշահիտէն Իսրանիա դրալը հաղրէթլերինէ իրսալ պույրուլան մուրասսա նիշանը ալիի Օսմանլի իթա էյլէմէք իւզրէ, ալաֆ. հոկտեմբերին պէշինտէ Մատրիտէ միւթէվէճճիհէն Բարիստէն հարէքէթ էյլէմիշլեր տիր։

—

Թաղմինաթը հարպիեէնին միւդաքերէրէսինտէ Ռուսիա սէֆիրի Մ. Նովիգօֆա մուավէնէթ իթմէկէ մէմուր Ռուսիա մայիեէ միւշարիրլերինտէն Մ. Թօներ, տիւնքի կիւն Օտէսսա բօսթա վաբօրույլա Տէրիսաատէթէ մուվասլէթ էյլէմիշ տիր։

—

Մուհարեպէյի ալիիրէտ, էրքեանը հարպիեէ բիեասէթի սրֆաթը իլէ, Ահմէտ Մըհթար բաշա հաղրէթլերի բիֆագաթընտա պուլունուպ, Ալաճա տաղտա հաճի Բաշիտ բաշանըն ֆըրդասըլա թէրքի սիլահ իտէն մերիլիվա Հասան Բեեադիմ բաշանըն բէֆի բիւթպէսիյլէ, ալթը այ միւտտէթ Պրուսատա նէֆինէ, տիվանը հարպ թարաֆընտան հիւքմ օլունմուշ օլտուղու մալիմ տիր։

Մէնֆասընտան ավտէթինտէն սոնրա, միւմահիլ յհ Հասան Բեեադիմ բաշա, վիճուտճա պաղը մարաղտան տօլաեը, ամբպպա թարաֆընտան վուգու պուլան իսթար իւզէրինէ, թէպտիի հավա իչին էվրօբաեա սէյեահաթա չրգմըշ, վէ լաքին իֆագաթ պուլամաեարագ, վաբօր իլէ Տէրիսաատէթէ էնանի ավտէթինտէ, պիր թավսիեէնամէ եազըրգտան վէ արգասընտան բայթօսունու վէ ճէպինտէն սաաթընը չրգարրգ, գամարանէն մասասը իւզէրինէ վազ իթտիքտէն սոնրա, քէնտիսինի տէնիզէ ատրգ թէլէֆ օլմուշ տուր։

—

Սեպտեմբերին 18 ինճի կիւնիւ զօլ լիմանընտան Տէրիսաատէթէ կէլմէք իւզրէ պուլունան Ֆրէսինէ գումբանասը վաբօրունուն իքինճի գարտանը, վաբօր խատէմէսինտէն 3 քիշի իլէ պէրապէր օրտուղու հալտէ, պիր սանտալա բաքիլէն պաղը լէվգիմաթ ախզը իչին, գասասպաեա ազիմէթլէ, ավտէթլերինտէ էսմէքտէ օլան բիւդիկեարրը շիտտէթինտէն սանտալ տէվրիլիպ, տերունինտէ պուլունանլարըն զարգ օլտուգլարը Ալսարը Շեվքէթ գօրվէթի թարաֆընտան կէօրիլմէսի իւզէրինէ, հէման ֆիլիդա իլէ իւզէրինէ կիտիլէրէք, մերգումանան եալընզը պիր թայֆէնին մաղրուդէն վուգուի վէֆաթը ճիհէթիյլէ, տիկերլերի պիթթախլես, տօղրուճա մէզքիւր գօրվէթէ կէօթիւրիւմուշ, վէ հագգլարընտա թըպպէն լազմ կէլէն ամէլիաթ իճրա խիլէրէք վաբօրլարընա կէօնտէրիմիշտիր։

—

Նաֆիա նազրը Հասան Ֆէհմի էֆէնտի հաղրէթլերինէ, մէմլէքէթիմիզտէ ումուրը նաֆիաճա իգթիզա իտէն թէտտավերէ տայիր թանզիմ պուլունուրմուշ օլտուգլարը պիր լայիհատա, ինշասընը իգթիզատան կէօրտիւքլերի եօլլարտան պիրի տէ, իլնեատան Նէքսարա վէ Թօգատա գատար օլան թարիդ օլուպ, միւշարիէյհէն բայիհասընտա իֆատէ դրլընարը իւզրէ, իլնեա գասասպասընէն 20 պէն նուֆուսու օլուպ, պունլարըն հէման ճիւմիէսի կէմճիլիք իթմէքտէ վէ իլնեատա էմթատայի թիւճճարիէնէ մախսուս սէֆինէլէր ինչա վէ սէֆինէլերէ մախսուս հալաթլար իմալ օլունմագտա, վէ պէհէր սէնէ չրգարրյան գուրու մէյվէ, վէ ֆասուլեա, մրսրը պուղտայը, ճէվվիզ, քէնէվիր, քէթէն թօխսումու, հալաթ, հայվանլար, եունմա թաշ, վէ քիրէճ կիպրլ լազրմը չէյլերին միգտարը, 15,000 թօնէլաթօեա պալիզ օլմագտա իմիշ։

—

Վրանիատա, Ավսթրիա, Սրրպ վէ Օսմանը շրմէնտրֆէրլերինին պիրլէշմէսի խուսուսունա, զաթը հաղրէթի բատիշահինին իրատէ պուեուրմա շ օլտուգլարը, ճիւմա իրթէսի կիւնի շուեու պուլմուշ իսէ տէ, պու շայեանին ասը օլմատրը զանն օլունմագտա տրը։

—

Վօսիչէ ՅԷյթունկ ղազէթասը, եազընտա Ասիատա, Ռուսիա իլէ ինկիլթէրրա պէյնինտէ պիր մուհարեպէ վուգուինի միւհթէմէլ ատտ իտտիեօր։

—

Բօլիթիգա ֆէսատճըլարը հագդընտա էլեէվմ ճարի օլան գավանլէր հագդընտա Էվրօբա հիւքիմէթլերինէ պիր բաբօրթօ վիրմէք իւզրէ, միւխթէլիֆ պիր դօմիսիօն թէշքիլի պաղը թարաֆտան թէքլիֆ օլունուեօրմուշ։

ԲԷՍՄԻ

(Ումուրը սբհհիսէ մէճլիսի բիեասէթի ալիեէսինտէն)

Մէքքէյի միւքերրեմէտ, զօլէրա իլլէթինտէն ազօսթօսուն 2 սինտէն իլուլան 10 ունա գատար 42 կիւն զարֆընտա 132 քիշի խաստալանաբագ, 102 քիշի վէֆաթ էյլէտիկինէ տայիր, Ամման Հավաս թէլէկրաֆ շիրքէթինին Իսկէնտէրիեէտէն ալաբզը թէլէկրաֆնամէ, էքսէր զաղէթալարտա կէօրիւլմէսի իւզէրինէ, շիրքէթի մէզքիւրէսինին Իսկէնտերիեէտէ պուլունան վէքիլինտէն պիլ վասթա թահգիգը մատտէ օլունարագ, պէօյլէ պիր թէլէկրաֆնամէնին ասլ ու էսասը օլմատրը անլաշըլմըշ, վէ Ճիտտէ զարանթինասը թաղլիպի օլուպ, չու արալըգ Մէքքէյի միւքերրեմէ ճանիսը ալխնտէ պուլունան պէն պաշը բիֆաթլունուրի էֆէնտի ճանիսլինտէն ֆէյ 11 իլուլ սէնէ 97 թարիխլի ալընան բաբօրթօտա, շէվվալը շէրիֆին 27 սինէ միւսատրֆի օլան շէհրի իլուլը բումինին 7 ինճի կիւնիւ գօլէրատան 13, վէ 8 ինճի վէ 9 ունճու կիւնլէրինտէ 10 ար, վէ 10 ունճու կիւնիւ տախի 8 քիշի քի, ճէմման 43 նուֆուսուն վէֆաթը իշար օլունարագ, մահէլլի ալիի մուգատտէստէ չուարալըգ թէճէմմիւ իթմիշ օլան նուֆուսուն քէսրէթինէ նիսպէթլէ, թարիխի մէզքիւրէ գատար օլան վէֆիեաթը վագրա, իլլէթի մէզքիւրէնին օրտաճա հիւքմիւնիւ զաեէթ խպֆիֆ սուրէթտէ իճրա իթմէքտէ օլտուգունու կէօսթէրմէքտէ օլուպ, թէտտավերի միւթթախզէ սէվերէսկյլէ, եազընտա քիւլլիէ ինտիֆաի, էլթաֆը սամէտտանիեէտտէն մէմուլ վէ միւսթէտտա պուլունմուշ օլմաղլէ, քէյֆիեէթի ճիւմիէնին մուլիմի օլմագ իւզրէ իլանա իպթիտար գէլէնտը։

Դեր. Ազարեան Ստեփան Էֆէնտի իչին Բաբա ճագրէցէրի քարաճընտան իյրատ ոլունըրնուշ, սուրէրի կէչէնչէրտէ դագէքայարտա կէօրիւլմիւշ օլան նութգ ճագգընտա,

ԻՖԱՏԷՍԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ ՏԻՐ

(Մէճմուաճը 1900 Նիւմրօսընտան ղըշիւ)

Տաճա հա՞նկը պիրինի սէօյլէյէլիմ, Հագիրան 13 խնտէն 24 խնճի կիւնիւնէ տէկին, եանի ալթը կիւն զարֆընտա Թա Պաղտատտան Պասրատան գուրա քէաղըտլարը կէթիրթտիրէպիլէն պիր սաաթ, ալէմին կէօզիւ էօնիւնտէ պու դասար աչըգմանօվրալար չէվիրմէնէ ճէսարէթ իտէն, նէլէրէ՞ միւղթէտիր օլմազ։

Ինթէ մաթպուաթ պունլարը սէօյլէյիպ, մէնաֆիի միլլէթ ու տէվլէթի մուճաֆազա, մուխաթարալարը պիրէր պիրէր կէօսթէրմէնէ, Հալը Հազըր Թարիֆինտէն, խոթիգպալըն նէ՞կիպի չէյ օլաճաղընը մէյտանա գօյմաեա, վէ չարէյի սէլամէթ վէ խալասա արամաեա, վէ արաթտըրմաեա մէճպուր տուր։ Պու տուր պիր զաղէթամըն էն մուգատտէս վաղիֆէսի, պու սըֆաթլա միւքէլլէֆ տիր Մէճմուա, վէ պունուն իչին եալընըզ մէյտանը խոթիկարա էնմիշ, միւտաճիտէ, ըկյա, տալգալուգլուգ, Հագդանիյէթի թէսվիլ իլէմէք, կիզլէմէք, վէ ալէմի ալտաթըպ, միւթէգարրիր վէ խարապ իթմէք իչին չըգմամըշ տըր։

Վա՞ր մը տըր տէտիքլէրիմիզէ պիր ճէվապ, տէյիլ վէ խալաթ իլէ մէյտանա գօնուլուն, սիւքիւթ իթմէքտէն պիր չէյ չըգմազ, վաղը օլան չիքեաւէթլէրտէն թէպրիէյի զիմմէթ խոլմէզ, չիւնքի սիւքիւթ, խնքէարա մէճալի օլմաեան միւթթէֆիմէ մախսուս պիր հալ տըր, անըը աչըգ, հիասպը տօղրու, դալպի բաղ, զիմմէթ ու զամիրի թէմիզ վէ լէքէսիզ սաատ, սէրպէսթ վէ ճէվապա միւղթէտիր օլուր։ Սէօյլէնսին, տիյնէրիզ, եաղտրդլարըմըզ, չիւրիւտիւլիւն, մէճմունէն դապուլ խոլէրիզ, տէտիքլէրիմիզի թէքզիպ իթսին, էկէր քի միւղթէտիր իսէ, ճէրհ իթսին, էկէր գապահաթը եօգ իսէ, թասհիհ պուեուրսուն, էկէր աճիլ վար իսէ, եօղսա, Հաքիմ ատիլ օլան էֆքեարը ումումիյէ նէզտինտէ մահքում վէ միւթթէհիմ օլուր։

Նէրէ՛քէ եալըլթէն, վէ նէրէ՛քէ Թէրճէմանը չախսընտա մէքեալէթէն պիր սինաղ իւզրէ դապահաթը տըր։ Ճէվա՛պ, ճէվա՛պ վէրմէլի, եօղսա իքի տիւնեատա գուրթուլմանըն չարէսի եօգ տուր։

8·

Բաբա հագրէթլէրի խնթիխաբըմը Թասաիգ իթմի, պէնի սէնա կէլէտի, իչթէ պունուն իլէ հէր չէյ պիթմի, տիմէքլէ իչ պիթմէզ, քիմսէ խակեաթ օլմազ, քիմսէ խնամմազ, կէօզ իլէ կէօրտիւկիւ, գուլաղը իլէ իշիթտիկի, էլի իլէ թութտուղու չէյլէրի տէ, քիմսէ կէօրմէմէզլիկէ, իշիթմէմէզլիկէ, վէ տույմամազլըգա խալմէզ, տէյիլ, խապթըլա խակեաթ օլմազ խոթէր։

Գայիլլէրի պայըլարը, տէվլէթ կէլէն կէչէնի կէ՞օրմէեօր, տո՞յմաեօր, իշի՞թմէեօր մու տէսինլէր։

Պու պապաս, ճէվապըմըզ քէօ սատէ տիր։ Տէվլէթ՝ Հաքիմ օլտուղունտան, տավաճը օլմազ, տէվլէթ հէքիմ պուլընտուղունտան, քէնտի քէնտինէ խասթալա գօյմազ, տավա պիզիմ, Հասթա պիզիմ, դայպ օլուրսա, քէնտիմիզտէն կիտէր, էօլիւրսէ, ճէնազէ պաշընտա պիզ աղլաեաճաղըզ, տէվլէթին նէ՞ վաղիֆէսի։

Ամմա, տէվլէթ նի՞չին սաայը ու միւսաատէ իտիեօր, նի՞չին պու կիպի Հալի վէ ատամը Թամիրէօր տէնիլէճէք։

Պունա ճէվապ վէրիր իտիք, էկէրքի, տէվլէթին Հաքիմի, վէ Հէր պիր Հարէքէթինին Թէֆթիչինէ մէճմուր պիզ օլմուշ օլսաեըտըգ, պիզ նէ՞պիլէպիլիրիզ պիզտէն եւեւքտաէ օԹուրանլարըն ֆիքր ու մէյլինի. պիզ նա՞սըլ քէշֆ իտէպիլիրիզ պիր տէրին տէրեաեը, նա՞սըլ Թուլթալիլիրիզ օ կէօրիւնիւր կէօրիւնմէզ եէլլէրի քի Թադտիրի իլահի խնայրնճա իսթէր խոթէմէզ էօրիւր, պայըմըզա գօմանտա մէճպուր օլմուշուզ։

Պիլիրիզ քի, պաղըրտատ տա տէյէճէքլէր, Մէճմուա տա նի՞չին կէլմիշ կէչմիշ չէյլէրտէն պահս խոթեօր, կէչմիշի պըրագըպ, Հալըը վէ կէլէճէյի տուչիւնմիւն, նէ՞ եարմազ լաղըմ կէլիրսէ, օնու պէեան իթսին։

Եվէթ Մէճմուանըն՝ եարըլաճաղընը տա կէօսթէրէճէք, փագաթ կէչմիշտէն պահս իթմէյինճէ, աթինին խալահնը միւմքին կէօրմէզ։

Վա՞յ օ ճէմիյէթին, վա՞յ օլ միլլէթին, վա՞յ օ Հէյէթին պաշընա տէմիշէր ալիմէր, քի կէչմիշի եա պիլմէզ, եախօտ ունուտմուշ օլուր, չիւնքի կէչմիշ աճիալը Հալըըինին վէ կէլէճէյին այնասը, չէշմէսի վէ Թէմրիւպէսի տիր, կէչմիշինի տայիմա նազարը տիգգաթտա թուլթմաեան՝ Հալըը խարէ վէ խալաճ խոլմէզ, նէ՝ տէ խոԹիգպալընի Թէտարիք վէ Թէմին իսթէլիլիր։ Կէչմիշի ունուտան՝ Հէր սաատ աթտըղըմ, պիր տէֆա իթմիշ օլտուղու խաթալար միւքէրրէրէն վէ միւթէմատիէն իսէր, վէ քիւլլիեէն խարապ վէ մահվ օլմաղա տէկին, այնի օ խաթալարը իսէր տուրուր վէ Հալգայէ ֆէլաքէթէ իւլինտէն չըգամազ օլուր։

Այէլ ումում միլլէթիմիզին Հալը Հագըրտա իթտիֆալը խաթալարըն վէ իւքէտէ պիրտէ կէօրտիւկիւ զարար ու զիեանլարըն պաչըլըճա սէպէպի, կէչմիշի ունուլթմասը, Հէմտէ չաքուգունուլթմասը, վէ Հէր էօնիւնէ չըգան վէ սուրէթի Հագդտան կէօրիւնէն գաբըլըշ խնամմասը տըր։

Վադթիյէ Մէճմուա միլլէթին Հէր իւքի դըլմընտա ա՞զ մը խըրրքալանտը, ա՞զ մը Հագարէթ վէ զիեանլար կէօրտիւ. բիւր ղաղէպ, աթէշ, զէհիր դա՞ղը մը քի պաշըըա եաղմատը, Հէմ պու տա տօղրուտու սէօյլէտիկի, տօղրուլուղու վիդժանէ իթտիկի, վէ միլլէթին էօնիւնէտէքի կիրտապը քէչինէն քէշֆ իէյիս խալիանէ խապէր վիրտիկի չին։

Պու անէ տէկին Հալէա սիւրիւպ կէլէն վէ Ծրիսա պիրի տաճա նիչէ պիր սիւրիւպ խաճէճ օլան պէտպախթ մէսէլէյին պիտաեէթի զուՀուրինտէ, Մէճմուա ճանըը սիւճունա վէ մէնֆաաթընը աէտայ ալԹընա ալարագ պիրատէրլէր միլլէթտաշլար, չէ մէսէլէ տին տիեանէթ աֆօրօղ մէսէլէսի տէյիլ, խնանմաեըն, Նաֆիլէ գարտաշ գարտաշընը բարչալամաեըն, Նաֆիլէ միլլէթ պիր պիրինէ կէչմէսին, պու մէսէլէ միլլէթէ, վէ միլլէթէ, բօլիթիգա, վէ տէվլէթէ, ըրֆ Հուգուգա այիտ պիր մէսէլէ տըր, առէթա գաբարօղ մաատէսի տիր, պիր Թաղըմ մէնֆաաթ զաթճէլէրինէն պաչգա հիչ պիր չէյ տուշինմէէն վէ պուլանըգ սուտա պալըգ ավլամաեա ալըշան, վէ միլլէթին մաՀսուլտար ադամլարըն [illegible]

...15 կիւն սօնրա չաթօլիկ կիլի կէօնա [illegible] մէճլիսլէրինէ ադա

ինթիխապ օլունտուգլարը կէօրիւնտիւքտէն սօնրա, եինէ պիր արաեա կէլիպ եան եանա գարտաշ կիպի օԹուրտուգլարընը կէօրէմէտիկիմիզ Հալտէ, նէ՞ տէմէլի, Ալլահ եա ագըըմըզը ալմըշ, եախօտ խնաաֆըմըզը։ Գայիտէի քիւլլիէ վէ Թէտպիրի սիւպՀանիյէ իգթիզասընտան տըր քի, խնսանըն էվվէլ ագըլը, սօնրա Թալը, վէ նիհայէթ տէ ճանը ալընըր։

Խարապիէթ կիրտապը քէնարլարընտա տօլաշըը տուրուեօրուգ, զարուրէթ հէր Թարաֆը իհաթա իթմիշ, ղէնկին՝ էսնաֆ մէրթէպէսինէ էնմիշ, ֆուգարա իսէ, ճան ալըը վիրմէք բաաթէսինէ կէլմիշ, միլլէթին նէսի վար նէսի եօգ, ճիւմլէթէն գարանլըգ իչինտէ մէյթուր գալմըշ, վագըֆլար պիրէր պիրէր էլ ալթընտան սաթըլըեօր, քիլիսէլէրին, վէ Թէճսիսաթը խայրիէնին պիր մուՀասէպէսի, պիր տէֆթէրի, պիր գայտը պիլէ օրթատա եօգ, միլլէթ իչին միւսթագիլէն կէլէն բարալար նէ՞րէյէ կիտիեօր, նէ՞ ուղուրա սարֆ խոլունեօր, քիմլէրէ՞ վէ նէ՞ իչին վիրիլիեօր, պիր պիլէն վա՞ր մը, տէսին, մէքթէպլէրիմիզ Հայպահաըը եիւզ խսթիինէ պըրագըլմըչ, չօճուգլարըմըզ իչսիզ կիւճսիզ կէզմէքտէ, իւմ ու սէնաաթ Թաճսիլ խոնէնլէր, եէլէրի գօլլարը պաղլը եօպըլէրինի եօթէտէ պէքլիար չիւրիւթմէքտէ, վէ ա՛հ չէքմէքտէ, Հալէա պիր մունթազամ գըգ վէ էրքէք չօճուգլար մէքթէպինէն մաՀրումուզ, վար իսէ տէ, օ տա միլլէթին էտէտի խարէքսինտէ օլմաեըլընտան, միլլէթ չօճուգլարը եա օ տուրքի էճանիլ մէքթէպլէրինէ կիտմէէյէ, եախօտ չու եա պու սիրքիֆ բաբալարըն իլինտէ եէս տիւ տիւրմէնի մագամընտա պագըլմաեա չարէսիզ մէճպուր իւ միւթէՀիմ պուլընմագտա տըրլար։ Հա՞նկը պիրինի սէօյլէեէլիմ, եախօտ Հա՞նկը պիր Հալիմիզի սիւքիւթէէ կէչէլիմ, Հէր պիր Հալիմիզ, կիրիֆթար օլտուղումուզ տէրտ ու պէլալարըն Հէր պիր քէօշէսի Թէմամիյլէ օրթատա տըր, կիզլէմէքտէն, գաբաթմագտան պիր ֆայտէ Հասըլ օլմազ, Հաթթա տաՀա պէթէր օլուր։

(Տէվամը)

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

Թայմս ղազէթասընըն Տէրիպստէթ մուխապիրինտէն ալտըղը մէքթուպտան խուլասա սուրէթլէյէ Թէրճէմէսի տիր։

Տէվլէթի Ալիյէ իլէ Ալմանեա տէվլէթի արալարընտա տօսթանէ միւնասէպաթը Թէէքքիւտ իլէ, տէվլէթի Ալիեէ ճանիպինտէն, Ալմանեատան մէմուրլար ճէլպի, բրէնս Պիզմարգըն բօլիթիգասը իւզէրինէ եինէ Նազարը տիգգաթէ ճէլպ իլէմէքտէ տիր։

Բրէնս Պիզմարգըն, էֆքեարըը կիզլի Թութմաղա տէրքեար իսէ տէ, կէչմիշէ աթֆը Նազար իլէ, միւչարիլէյհին իչքէօլ Հարէքէթի տախի պիր տէրճէ գասար քէշֆ օլունապիլիր։

Բրէնս Պիզմարգըն ճէնճէլէն պէրու իթթիֆագ եէլէտիկի Թարըճը բօլիթիգասը սիգգըթ օլունտուղու Թագտիրտէ, պաչլըճա մագսատը Ալմանեա իթթիհատընը գավիլէթմէք իւղրէ, տէվլէթի միւչարի լէյհա ալէյՀինտէ Եվրոբա տէվլէթլէրի Թարաֆընտան պիր իթթիֆագըն մէնի գապիլէսի օլտուղու Թէրքեար տըր։

Միւշարիլէյհ, 1866 վէ 71 մուգուաթլարընտա մէյտանի, Ավուսթրիատա վէ Ֆրանսատա ալտը խնթիգամ Հիսսիեաթը, պայը տէվլէթլէրտէ վէ խուսուսիլէ Բուսիատա, Ալմանեա Հազգընտա Հասէտ վէ ատավէթ պուլընտուղունտա վագըֆ օլուպ, գուվվէյի ասքէրիէյէ մալիք օլան իւչ տէվլէթ, եանի Ֆրանսա, Ավուսթրիա վէ Բուսիա տէվլէթլէրի իթթիֆագ իթթիւֆագլէրի Հալտէ, Ալմանեա իթթիՀատընըն գանէթլէ Հալը պուՀրանտա գալաճաղընը անլամըշ իտի։

Ֆրանսա մուՀարէպէսինտէն պիրագ սօնրա, պու մուխաթարա մէյտանտա օլուպ, Բէթրիպուրկ խարիճիէ Նէզարէթի պիր չօգ սէնէլէր, Պէրլին իլէ միւնասէպէթը Հասէնէտէ պուլունտուղունուն մուզիրր Նէթիճէլէրի կէօրիւլտիւքինին անլաշմըշ տըր։

Ալմանեա Հէյէթի միւթէֆիգաըը, քիւչիւք վէ միւսթագիլ խմարէթլէրտէն, վէ Բրուսիա իլէ Ավսթրիա կիպի նէֆսիկիրլէրինէ բագըպ իքի պիւյիւք տէվլէթտէն իպարէթ պուլունտուգա, Հէյէթի միւթէֆիգանըն իթթիՀատը թամ նօղսան օլաճաղը, վէ Բրուսիա իլէ Ավսթրիա բէխասէթի խոսսասըլէ իէվիկիլէրի ալէյհինտէ օլալ, իթթիֆագ իտէմէնէճէյէլէրի Հալտէ, Բուսիա Ղարպտա, իճրաի Նուֆուզունա մանի գուվվէթի քէրլէնէնէ մալիք վէ միւթթէհըտ պիր Ալմանեա տէվլէթինին Թէշէքքիւլիւնտէ մէճ տիր։

Իքինճի Ալէքսանտրըն, տահրը օլան իմբէրաթօր կիյէօմա թէվէճճիւհիւ, վէ բրէնս Կօրչագօֆուն Ավսթրիա ալէյհինտէ ատավէթի սաիէսինտէ, բրէնս Պիզմարգ, Շարգ վէ մէրքէզի Եվրոբանըն մուվազէնէյի սիեասիէսի մէրքեզինի Բէթրիպուրկտան Պէրլինէ Նագլ իթմիշ օլտուղունտան, Բուսիա տիբլօմասիյէ գուտէմասը իմբէրաթօր Նիգօլանըն Ալմանեա Հիւքիւմէթլէրի իւզէրինէ իճրաի Նուֆուզ իթտիկի զէմանլարը տէրխաթըր իլէ, մուգա սուլըան էնգըլապտան տօլայը Թէէսսիւֆ իտէրլէր իտի։

Բուսիա կէնճլէրի տախի Սլավօն իթթիՀատը էֆքեարըլա բէրվէրտէ վէ Ալմանլար ալէյհինտէ խուսումէթ-

---

ՄԱՐՔՕ ՎԻՍՔՕՆԹԻ

2

որ այս միջոցին ներսը խորանին ձախ կողմը ծնրադիր կեցեր էր, գլուխը դուրսի բազմութեան դարձընելով տեսաւ եւ հասկցաւ, որ ալ ասոնց երեսը յարգանք ու պատկառանք չ'է մնացեր։ Եւ որչափ ալ ինք իր ընտանեօքն ու պահապաններովը ներսը փակուած կը գտնուեր, սակայն եւ այնպէս դուրսը իրեններուն վախ չ'տալու համար՝ պարտք համարեց ինքզինքը բռնել։ Փահամեան ալ պատարագի առեն երբեմն քիթը սրբելու, երբեմն թքնելու եւ երբեմն ալ սպասաւորը կանչելու պատճառաւ, ետեւը դառնալով կը դիտէր յուզեալ ժողովրդեան խուռն բազմութիւնը. եւ անոնց նայուածքէն չը հասկնալով՝ կ'աճապարէր ժամ մ'առաջ պատարագին վերջը հասնելու։ Այն օրուան Աւետարանին պէս ալ երկայն Աւետարան կեանքին մէջ իրեն չ'էր պատահած։ Կ'ուզէր չուտ մը օրհնեալ եղերուքին համբել, առր համար ամենայն ջանք կը բանեցնէր. սակայն ասով հանդերձ դուրսէն ալ պէտք չ'էր բանը երեւան հանել։

Ի՞նչ պիտի ըլլար Բէլէկրուային ու պատարագող քահանային սարսափը, թէ որ ներսէն լսէին Լոմպարտացի երիտասարդի մը ձայնը՝ որ կը ըսէր։ Մինչդեռ այսպիսի անհրաժեշտութեան եւ չարութեան վերջի ծայրը հասեր ենք, դեռ համդարտ կը կենանք։

— Ի՞նչու Պելլանօ, չ'ես երթար մեր կողմէն մենամարտելու, կը պատասխանէր ձերմակ մազերով եւ մօրուք ծեր մը, որ դաւաղանի մը կռթնած խումբի մը մէջտեղը կեցեր էր։

— Հապա, ինչ ալ աղէկ խօսեցաւ մեր հովիւը, պատասխանեց առաջինը, երթամ այդպիսի կախարդի մը հետ մենամարտիմ՝ որ դդեսններուն տակը չ'եմ դիտեր ինչ տեսակ խոտ մը կարեր է, որով կաչնը դոմեշի կաշի կը դառնայ եղեր։

— Սոէֆանօլօն իրաւունք ունի. ամենուն յայտնի է անոր կախարդ ըլլալը, կ'ըսէր ուրիշ մը. անոնց ամենուն խօսքը մէկ ըլլալուն, այն անպիտանը ընտրեցին որ մէկը չ'կարենայ դիմացը ելլալ։

— Զմեզ հոգւով եւ մարմնով կորմնցնելէն առաջ պէտք է փութանք գիւղիս մէջ ձեռքերնէս ելածն ընելու, կը գոչէր առաջինը։

— Աղէկ ըսաւ թէ հոգւով եւ մարմնով, աւելուց բազմութեան մէջէն մէկը, տեսէք սա, աննուելի պատարագի չ'գացող թչուառական Բէլէկրուան, հիմայ եկեղեցի կ'երթայ, որն որ մահացու մեղք է։ Ասոնց բոլորն ալ զմեզ կորմնցնելու հնարքներ են։

— Պէտք է որ հերետիկոս մը միշտ ճամբան բռնէ. ով որ զինքը չատոնց ճանչցած է, կրնայ գիտնալ թէ 'ի սկզբանէ մեր եպիսկոպոսէն ալ արիւեալ եւ դդեստին վրայ սեւ խաչեր կրելու դատապարտուած մէկն էր։

— Ես ալ հիմայ լաւ համոզուեցայ՝ իրեն սուտ թղթեր շինելու արհեստն ունենալուն, ըսաւ ուրիշ մը, եւ հիմայ այնպիսի անպիտան մը մեղի իշխելու էին, որ զմեզ այս վիճակին հասցնէ։

— Վերջապէս ամենայն չարիք գիւղիս մէջ կրտնուող հերձուածող հերետիկոսներէն յառաջ կուգան։

— Պէտք է կրակի տալ ու այրել տուներնին եւ զիրենք ալ խեղդել ու լիճը նետել, սկսան գոչել ազմութեան մէջէն չատ մը ձայներ, որոնք երկաւլով չատնալու վրայ էին։

Նոյն միջոցին պատարագը լմննալով, Բէլէկրուան ալ իր պահապաններէն պարփակուած եկեղեցիէն դուրս կ'ելլար. եւ հազիւ թէ տուն մտնելու վրայ էր, մէկ մ'ալ բոլոր բազմութիւնը դէպ 'ի իրեն վազելով սկսաւ պոռալ զարհուրելի եղանակաւ մը. զարկէք, խեղդեցէք, պատռեցէք, մեռցուցէք, բայց առանց մէկուն մազին դպչելու։

Բէլէկրուա տանը դռնէն ներս մտնելուն պէս, ալ դիչեր բարի. դուրս մնացողը դուրսը՝ ներս մնացողը ներսը մնալով դռները գոցեցին։ Այն ատեն բազմութեան աղաղակը թէպէտ եւս առաւել բարձրացաւ, բայց դարձեալ մէկու մը մնաս չը հասնելով կրնար փոթորիկը խաղաղել, թէ որ այն չորս կամ հինգ մերոյիչեալ պահապանները ներս մտնալնէն վերջը, դըրան վրայ պատուհանի մը մէջ կեցած՝ ժողովուրդը պախարակելով անոնց մեծամեծ չարիքներ հասցնել չ'սպառնային։ Այնչափ որ անոնք ալ դուրսէն զանոնք ծաղրելով սկսան քարկոծել ու հայհոյել։ Վերջապէս այն աւազակներուն մէկուն թեւին խոչորկէկ քար մը գալով, մէկէն նոյն քարն առնելն ու վերէն կատաղութեամբ վար բազմութեան վրայ նետելը մէկ եղաւ։ Այս քարը տասներկու կամ տասներեք տարեկան տղու մը, (որ ամենուն պէս անոնց դէմ կը պոռար կը կանչէր) գլխուն գալով, գանկը բացուեցաւ, եւ մեռայ մ'ալ ըսելուն չը մնացած՝ մեռաւ։

Այս արիւնը վառօդի մը վրայ ընկած կայծի նըմանեցաւ։ Խուռն բազմութիւնը կարգէ դուրս կատղելով, ամենը մէկէն վրէժխնդրութիւն սկսան պոռալ։ Շուտ մը տանը դռները կոտրեցին եւ Ովկեանոսի ալեաց նման ժողովուրդը ներս թափելով մտաւ առաջին յարկը։ Ցանկարծական փոթորկի մը չառաջմանը պէս ժամանակ մը ասդիս անդին դռներու բացուելուն ու դոցուելուն սոսկալի ձոյնչը կը լսուէր։ Արք եւ կանայք յուսահատական ճիչերով աւարառուաց ձեռքէն ներքին դռներէն կը փախչէին։ Վերջապէս չորս կողմէն ճչելու, պոռալու, ծափահարութեանց եւ կանչըրտելու ձայներ դէպ յերկինս կը բարձրանային։

Տէրութեան կողմանէ գտնուող քանի մը անձինք փախչելու ժամանակ չը գտնալով, դեռ վերի աշտարակին վրայ էին. ժողովուրդը հոն ալ հասաւ եւ կատաղութեամբ զանոնք բռնելով մէկիկ մէկիկ վերէն վար նետեց, որոնց վար հասնիլը ու վերջի շունչերնին փչելը մէկ կ'ըլլար։ Բէլէկրուա՝ որ խենդի պէս տունէ տուն վազելով չ'էր գիտեր ուր փախչելը, իր հինգ պահապաններովը ձեռք անցաւ։ Նոյն ժամայն ասոնց ձեռքերնին ետեւնին կապելով, ոմանք կ'ուզէին միւսներուն պէս բերդէն վար նետել, ոմանք վզերնէն քարով մը լիճը ձգել, ոմանք ալ անդամներնին յօշոտել։ Վերջապէս, ողջ ողջ գլխիվար թաղելու որոշմունք տուին եւ չատերն ալ բահ եւ բրիչ առնելով եկեղեցւոյ գերեզմանը փոսեր փորելու վազեցին։

— Ո՛վ հայրենատեաց չուն դու, պոռաց անոր երեսն 'ի վեր գլուխը ճաքցած երիտասարդ մը, եւ խոչոր փայտ մը վերցնելով կ'ուզէր գլխուն իջեցնել բռնելով. ահա զքեզ խոստովանցնելու քահանայ մը, բայց ծեր մը քովէն ձեռքը բռնելով, — քովի կը վայլէ Հրէայէ մ'ալ ցած ըլլալ, պէտք է ձգենք որ խոստովանի, քանի որ կ'ուզէ։

— Հիմայ մ՚ալ պէտի խոստովանցնէ զինքը։

— Ո՛վ, մարդուն մէկը. թէ որ ուրիշ մը չ'կայ՝

լէ մէկլուֆ օլտուգլարընտան, Ալմանեանըն նուֆուզձա թէրագգըլըննի չէքէմէեիպ, աչըգտան աչըղա Ֆըրանսաեա պէեանը թէվէճճիւհ իմձէքտէ իտիլէր։ Բրէնս, էֆքեար վէ միւթալէաթը ճէտիտէեէ ռաղպէթ իմտիկլինտէն, Ռուսիատա զուհուրա կէլէն թէպէտտիւլիւ հիսսիեաթա վագըֆ օլարագ, Ֆըրանսաեա ղիեատէ տօսթլուգ կէօսթէրմիշ տիր։

Ֆըրանսա իլէ Ռուսիա պէյնինտէ ագտ օլունան իթթիֆագ ասարը բուլունմա օլմալը, տիկէր տէվլէթլէրին տայիրէյի իթթիֆագա կիրմէսի, Ալմանեա իչին խայլիճէ տէհլիքէլի օլաճագ իտի։

Բրէնս Պիզմարգ, պու մուխաթարաեա քէսպի մալիւմաթ իթմէսի իւզէրինէ, Ավստրիա իլէ գավիէն ագտը իթթիֆագ իթմիշ, վէ օ սըրատա Ավստրիա ըէսը իտարէսինտէ պուլունան գօնթ Անտրասի տախի բրէնս Պիզմարգըն էֆքեարընը թէրվիճէ խըտմէթ իլէմիշ տիր։

Գօնթ Անտրասի համիյէթմէնտ պիր Մաճարըը սըֆաթըյլա, Սլավօն գավմլարընըն թէճավուզաթընտան, վէ Ավստրիանըն Ալմանեատաքի էսկի նուֆուզունտան խէվֆ իտէրէք, պու իքի մուխաթարանըն պէրթարաֆ իտիլմէսի, բրէնս Պիզմարգըն մուավէնէթինէ միւհթաճ օլտուղունու անլամըշ, վէ Ալմանեա իլէ Ավստրիա իմբէրաթօրլարընըն միւլագաթը իչին միւզաքէրաթը լազըմէ իպթիտար իլէմիշ տիր։ Ֆագաթ Վիեննատա իմբէրաթօր սէրաեը խալգը պիր գաչ սէնէ էվվէլ Ավստրիաեա ղալէպէ իտէն պիր տէվլէթ հիւքիւմտարըյլա, Ավստրիա իմբէրաթօրունուն միւլագաթընը թէճվիզ իլէմէտիքլէրինտէն, Ավստրիաեը Ալմանեաեա թէնէզզիւլ իթմիշ կիպի կէօսթէրմէմէք իւզրէ, միւլագաթտա Ջարըն տախի մէվճուտ պուլունմասընը թավսիէ իլէմիշլէր տիր։

Բէթէրպուրկտա պազը վագայիթի մախսուսէ իլէ իւթիմզաճ օլունտուգտա, Ռուսիա իմբէրաթօրու միւլագաթտա մէվճուտ պուլունմաեա արզու կէօսթէրմիշ, վէ բրէնս Պիզմարգ տախի Ալմանեա իլէ Ավստրիա պէյնինտէ միւնհասըրըն պիր իթթիֆագ ագտ օլունմամագ իւզրէ, իւչ իմբէրաթօրուն միւլագաթընա մուվաֆագաթ իթմիշ տիր։

Իշթէ իւչ իմբէրաթօրուն միւլագաթը պու վէճհ իլէ նէթիճէբէզիր օլարագ, բրէնս Պիզմարգ, իչպու իթթիֆագ սաեէսինտէ, Ալմանեա ալէյհինտէ պիր գաչ տէվլէթին իթթիֆագընը մէնէ մուվաֆֆագ օլտուղունտան, Ֆըրանսանըն խուսումէթինէ գայտըսըզըգլա պագմըշ տըր։

Իւչ իմբէրաթօր իթթիֆագը իպթիտալարը, բրէնս Պիզմարգըն էֆքեարընա խայլի խըտմէթ իլէմիշ իսէ տէ, միւշարիլէյհ իքի իւչ սէնէ սօնրա, իթթիֆագը մէզքիւրուն տիկէր պիր թարզա տէօքիւլտիւկիւնիւ միւշահէտէ իլէմիշ տիր։ Շէօյլէ քի, Բէթէրպուրկ վէ Վիեննա գապինէթօլարը պէյնինտէ, մուգատտէմա ճարի օլան միւսալէհէթ, միւսաֆաթա թէպտիլ օլունարագ, բրէնս Կօրչագօֆ պու սուրէթլէ մէվգիինէ մէթանէթ վէրիպ, ղարպէն Ալմանեանըն սէրպէսթ հարէքէթինի մէնէ գըրամ իթմէքտէ պուլունմուշ տուր։

Վիեննա իլէ Բէթէրպուրկ պէյնինտէ ճէրէեան իտէն մուամէլէյի տօսթանէ սէմէրէսի օլարագ, մէսայիլի սիեասիէէ տողրուտան տողրուեա Ռուսիա վէ Ավստրիա գապինէօլարը պէյնինտէ ճէրէեան իտիպ, Պէրլինէ րապօրթ կէօնտէրիլմէտիկի, բրէնս Պիզմարգ թարաֆընտան նազարը մէմնունիէթէ իլէ կէօրիւլմէմիշ տիր։

Վիեննա վէ Բէթէրպուրկ արալարընտա ճէրէեան իտէն միւզաքէրաթտա, Էվրօպանըն ճէնուպի շարգի թարաֆլարընտա, իքի տէվլէթին մէնաֆիի միւթէգապիլէլէրի իւզէրինէ, խայլի պահսլար տախի էօնէ սիւրիւլիւպ, Պէսարապիատա վէ Հէրսէքտէ, պիլ մուգապէլէ պազը մահալլէրին ալընմասը մէվզուի պահս օլմուշ տուր։

Բրէնս Պիզմարգ, մուխալէֆէթը մէզքիւրէյի իչիթտիկինտէ, Ավստրիա իլէ Ռուսիա միանէլէրինտէ մուվաֆագաթը էֆքեար հուսուլինի հիսս իտիպ, պունու քէնտի բօլիթիգասընա մուվաֆըգ աատտ իտէմէմիշ տիր։

Ավստրիա վէ Ռուսիա պէյնինտէ, մուվաֆագաթը էֆքեար պիր գաչ սուրէթլէ մէնն օլունապիլիր իտի։ Պու սուրէթլէրին պիրի տախի, տէվլէթի Ալիէէ իլէ Ռուսիա պէյնինտէ պիր մուհարէպէ զուհուրի իտի, զիրա Շարգ մէսէլէսինին հալլը պահսընտա, Ավստրիա իլէ Ռուսիանըն մուվաֆֆագաթը միւմքին օլամազ իտի։

Պօսնա վէ Հէրսէք իսեանը, վէ Պուլկարիստան վագըասը, բրէնս Պիզմարգըն էֆքեարընա [illegible] օլուպ, իքինճի Ալէքսանտր իսանը հարպա հէնուզ թէրէտտիւտ կէօսթէրիւքի սըրատա, Ալմանիա էլչիսի ժէնէրալ Շուայնից վէ Ալմանիա ասքէրի մէմուրու ժէնէրալ Վէրտէր, Ջարը էֆքեարը ճէնկճուեանէէ թէշվիգ իթմիշլէր տիր։

Ռուսիա, պիլ ախէրէ Ալիսթէֆանօս ահտնամէսինի ագտ իլէտիկի սըրատա, 1866 վէ 70 սէնէլէրինտէ, քէնտիսինին իպրազ իլէտիկի պիթարաֆըրգ խըտմէթինէ մուգապիլ, Պէրլին գապինէսինտէն պիթարաֆըրգ մուամէլէսինի պէքլէր, վէ Ալիսթէֆանօս ահտնամէսինին Ավստրիա վէ Ինկիլթէրրանըն մուխալիֆէթլէրի ալէյհինէ Ալմանիա թարաֆընտան վիգաեէ օլունաճաղընը իւմիտ իլէր իտի։ Ֆագաթ պու իւմիտ վիճուտ պուլմաեըպ, բրէնս Պիզմարգ Պալգան նիմճէզիրէսինտէ Ռուսիանըն Ավստրիաեա մուզըր սուրէթտէ թէվսիի նուֆուզ իլէմէսինի, Ալմանիա մէնաֆիինէ մուվաֆըգ աատտ իտէմէմիշ տիր։ Պու հալտէ բրէնս Պիզմարգ, նամուսքեարանէ պիր տէլլալըգ իտէճէկինի պիր նութգունտա պէեան իտիպ, ալըշվէրիշի Պէրլին ահտնամէսիյլէ նէթիճէլէնտիրմիշ տիր։ Մուահէտէյի մէզքիւրէ իլէ Ավստրիա, Շարգտա տողրու սէվգ օլունարագ, տէվլէթի միւշարիլէյհա իլէ Ռուսիա միանէլէրինտէ մուվազէնէյի մուհաֆազա իչին, Ալմանիա տախի պիր մէվգըի միւնասիպտէ պուլունմուշ տուր։

1878 սէնէսինտէն պէրու, բրէնս Պիզմարգըն մէվգըի մէզքիւրտէ նէ վէճհ իլէ հարէքէթ իթտիկի, էրպապը միւթալաաեա մէճհուլ տէյիլ տիր։

Շէօյլէ քի, Բէթէրպուրկ խարիճիէէ նէզարէթի, բրէնս Պիզմարգըն տէլլալըգընտան մէմնուն օլմայըպ, Ռուսիանըն մուամէլէյի սալըգասընա մուատիլ պիր հարէքէթտէ պուլունմաեարագ, գատըշինաս օլմատըղընը իրաեէ իթտիքճէ, միւշարիլէյհ Ավստրիա իլէ տօսթլուգա, վէ գօնթ Անտրասի իլէ թէքյէսթի միւսաֆաթա թաղվիեէթ վիրմիշ, վէ պունունլա պէրապէր Ռուսիա իլէ տախի քիւլլիէն գաթը մուամէլէյի տօսթանէ իթմէմիշ տիր։

Մուախխարէն Ռուսիա, Ալմանիա իլէ մուգարէնէթի էֆքեարա մէյլ կէօսթէրտիկինտէն, բրէնս Պիզմարգ պունու գապուլէ միւսարաաթ իտէրէք, Ցանցիկ միւլագաթը վուգու պուլմուշ տուր։

Ջանն օլունտուղունա կէօրէ, 1873 սէնէսինտէ օլտուղու կիպի, իւչ իմբէրաթօր պէյնինտէ մուվաֆագաթը տօսթանէ իխատէ օլունմամըշ իսէ տէ, շիմտիլիք Ալմանիա ալէյհինտէ պիր իթթիֆագը տիւէլի մուխաթարասը պուլունմատըղընտան, իւչ իմբէրաթօր իթթիֆագը թէճտիտ օլունմամըշ տըր, ֆագաթ մատամքի Ջար [illegible] պիլիյիւք վալիտէսինին պիրատէրի օլան Ալմանիա իմբէրաթօրու իլէ էնիշտէն տօսթլուղա արզու կէօսթէրմիշ տիր, վէ բրէնս Պիզմարգ տախի, պունու գապուլէ միւսարաաթ իթմէքտէ պիր մահզուր կէօրէմէմիշ տիր, Ֆըրանսա գուվվէթինի արթըրմագտա իսէ տէ, Աֆրիգա գըտաամըըլէ մէշղուլ օլարագ, Ալզաս Լօրէնի տէրխաթըր իտէմէմէքտէ իսէ տէ, պիլախէրէ Ռէն թարաֆընտա ղայպ իթտիկի էյալէթլէրի, ֆուրսաթ տիւշտիւքճէ խաթըրտա ֆիքրինտէ պուլունաճաղընտան, բրէնս Պիզմարգ Ֆըրանսաեը պազը թէշվիգաթըլա Աֆրիգա, վէ միւմքին օլուր իսէ, տահա ուզագ մահալլէրտէ շուրիշ վէ ղավղալէ տիւշիւրմէքլիկի, Ալմանիա մէնաֆիինէ մուվաֆըգ աատտ իթմէքտէ տիր։

Էվրօպանըն, Շարգ թարաֆընտա մուվազէնէյի սիեասիէյի մուհաֆազա մուամէլէյի նազիքքեանէսինտէ, տէվլէթի Ալիէէնին էհէմմիէթի աշիքեար օլտուղունտան, բրէնս Պիզմարգ հէր հաճէթտէ տէվլէթի Ալիէէյէ միւրաճաաթ իտէպիլիր։ Բրէնս Պիզմարգ, շիմտի տէվլէթի Ալիէէ բէք ղիեատէ իթինա կէօսթէրմէքտէ տիր։

Ճանիպի տէվլէթի Ալիէէտէն մաթլուպ օլտուղու հալտէ, Ալման մէմուրլար կէօնտէրմէքտէ իսէ տէ, պունլարը քէնտի վազայիֆի րէսմիէլէրինի թէճավուզ իթմէէճէք զէվաթտան ինթիխապ, վէ տէվլէթի Ալիէէնին էֆքեարը տօսթանէսինէ կէօրէ մուամէլէ իլէմէքտէ տիր։ Ալմանիա, վագըա պու խուսուստա պազը նազէնինլէր կիպի, քէնտիսինէ արզը թէվէճճիւհ իտէնլէրէ, մուամէլէյի տօսթանէտէն պուլունարագ, տիրլօմասիճէ միւմթազ պիր մէվգիտէ պուլունուեօր։

Տէվլէթի Ալիէէ իսէ, մուհաֆազայի իսթիգլալը իչին, վէգար իւզրէ խարէյի քէլամ իլէմէքտէ իսէ տէ, մուավէնէթի էճնէպիէեէ լիւզում պուլունտուղունտա տախի վագըֆ օլտուղունտան, շիմտիլիք էն պիթարաֆ վէ էն գուվվէթլի օլան տէվլէթի թէրճիհ իտիեօր։

Գըրըմ մուհարէպէսինտէն սօնրա, 15 սէնէ գատար միւտտէթտէ, տէվլէթի Ալիէէ, Ֆըրանսա վէ Ինկիլթէրրա իթթիֆագընա մէյեալ պուլունմուշ իսէ տէ, 1871տէ Ֆըրանսանըն մաղլուպիեէթինտէն սօնրա, Ինկիլթէրրա եալընըզ պաշընա տէվլէթի Ալիէէյէ մուավէնէթ իտէճէկինի տէրխաթըր իտէրէք, Ռուսիա իլէ իթթիլաֆճուեանէ հալ վէ հարէքէթտէ պուլունմագլըղը թավսիէ իլէմիշ օլտուղունտան, ժէնէրալ Իկնաթիէֆ Տէրսաատէթտէ քէսպի նուֆուզ իլէմիշ տիր,

1877 վէ 78 մուհարէպէսի, վէ Պէրլին մուահէտէսինին ագտը իւզէրինէ, աճըլը քիւլլիէն թէպէտտիւլ իտէրէք, Ռուսիա վէ Ավստրիա վէ Ինկիլթէրրա տէվլէթլէրի թէճավուզքեար կէօրիւնտիւքլէրինտէն, տէվլէթի Ալիէէ, Ֆըրանսա վէ էսքիսի Ալմանիա իթթիֆագընը թէրճիհ մէճպուրիէթինտէ կէօրիւնմիւշ տիր։

Պիր աղ միւտտէթ, Ֆըրանսանըն թէրճիհ օլունաճաղը ղանն օլունմուշ իսէ տէ, Ալմանիա գատար գուվվէթլի օլմատըղընտան, Թունուս վէ սայիր թարաֆլարճա էֆքեարը հարիսանէտէ պուլունտուղու անլաշըլմասըյլա, Ֆըրանսա իթթիֆագընտան տախի սարֆը նազար օլունմուշ տուր։

Տիկէր թարաֆտան Ալմանիանըն Շարգտա խալը պիթարաֆի իմտիկի տէրքեար օլուպ, էֆքեարը տախի ագվալինա մութապըգ կէօրիւնմիւշ տիր։ Պինաէն ալէյհ Ալմանիա, թապիի օլարագ նէզտի տէվլէթի Ալիէէտէ քէսպի նուֆուզ վէ իթիպար իլէմիշ տիր։

Ալմանիանըն պու նուֆուզու նէ գատար իմթիտատ իտէճէկի պիլինէմէզ իսէ տէ, Մ. Կօշէնին գավլինճէ, Տէրսաատէթտէ տիրլօմասի նուֆուզու միւտախիլէ օլունմամագ շարթըյլա, մուհաֆազա օլունապիլիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Տասնի 3000 Թուոյն մէջ հետեւեալը կարդացինք․

Այլ ինչ որ ալ լինին 61րդ յօդուածին գործնական արդիւնքը, կ'ուզենք ճշդել իրողութիւն մը, որպէս զի այսուհետեւ թիւրիմացութեան տեղի չտայ։ Մենք երբեք խորհուրդ չենք յայտնած օրօրած ժողովուրդը, ո՛չ ալ յանձնարարած ենք նմա [illegible] կացութեան ամբողջական բարւոքում մը սպասել այդ յօդուածէ։ Ընդհակառակն, մասնաւոր խնամ տարած ենք արտաքին ցաւերը զանազանելու ներքիններէն, և ըստ այնմ, արտաքին բարենորոգմանց պէտքը փաստաբանած ժամանակ չենք դադրած մեր բոլոր զօրութեամբ նշանակելէ ներքին բարենորոգմանց պէտքը։ Այնմ իսկ, անպատշաճ չլինիր յիշեցնել թէ անխոհեմութեան ամենէն վտանգալից տեսակն է անգործ կենալով ամեն ինչ ակնկալել 61րդ յօդուածէն։ Մեր վիճակին բարւոքման նկատմամբ պարտականութիւններ կան մե՛ր վրայ եւ պէտքեր կան զորս մե՛ք միայն կրնանք լնուլ։ Եթէ անգիտանանք այս ճշմարտութիւն, արտաքին բարենորոգմունք մեծ օգուտ չպիտի ունենան մեզ համար, մանաւանդ թէ չենք կրնար յուսալ թէ անոնց տրուելիք ուղղութիւնն ալ անպատճառ և ամեն կէտի վրայ նպաստաւոր պիտի լինի մեզ։ Բայց Միացեալ Դասակարգ ընկերութեանց և Տնտեսական Միութեան գոյութիւնն իսկ կը ցուցնէ թէ այդ ճշմարտութիւն բոլորովին անծանօթ չէ մեր Ազգին։ Եւ սակայն, ինչպէս փափաքելի կը համարինք որ կայսերական բարեխնամ կառավարութիւնն արտաքին բարենորոգմանց լոկ պէտքը չզգայ, այլ և ի գործ դնէ զանոնք, ճիշդ նոյնպէս և նոյնչափ կարեւոր է որ մեք եւս ներքին բարենորոգմանց լոկ պէտքը չզգանք, այլ և ամենայն անձնուիրութեամբ ի գործ դնենք այն ինքնին բացայայտ միջոցներ, որովք միայն կրնանք գոհացում տալ այդ պիտոյից, — այն է՝ ոյժ տալով, մի կողմէ, Միացեալ Ընկերութեանց, Տնտեսական Միութեան և համանման հաստատութեանց և միւս կողմէ, աւելի կեանք և գործունէութիւն մուցնելով մեր ազգային վարչական մեքենային մէջ, որ դժբաղդաբար, հակառակ նոր ձեւակերպութեանց, նոյն թոյլ ընթացքին կը հետեւի միշտ։

Թող այս առաւօտ պատարագ զրուցող եղբայրը գայ, որն որ վախէն դեռ եկեղեցիէն դուրս չելաւ։

— Անիկայ հերձուածող հերետիկոս մ'է եւ չը կրնար խոստովանցնել։

— Ուրեմն ուրիշ մը․ մեր եկեղեցւոյն մեծաւորը։

— Ո՞ւր պիտի գտնաս հիմայ զինքը․ եւ ան ալ արգիլեալ ըլլալով չը կրնար խոստովանցնել։

— Մահուան վայրկեանը կրնայ, եւ ուրիշներն ալ խոստովանցուցած ունի։

— Շատ լաւ, բայց այս թշուառականները դեռ մահուան վայրկեանը չեն հասած։

— Այո, մահուան դուռը հասած են։

— Չէ, չեն հասած։ Ասանկով ոմանք մէկուն, ոմանք ալ միւսին կողմէն մէկ մէկու երեսն 'ի վեր չնչասպառ «կրնայ խոստովանցնել, չը կրնար» կը պոռային։ Վերջապէս մէկը սա պատասխանը տալով ամէնքը խաղաղեցուց։

— Թէ որ խոստովանածնուն պէս զիրենք մեռցընենք, իրենց խոստովանած ատենը վերջի վայրկեաննին կը սեպուի, ինծի անանկ կերեւայ։

— Այո, այո, ճշմարիտն ալ այս է․ գտնուի ուրեմն մեր մեծաւորը։

— Ո՞ւր է։

— Այս գիշեր վարը նաւավարին տունն էր։

— Շուտ ուրեմն նաւավարը գտնելու է․ Միքէլէ, Միքէլէ, բայց նոյն օրը ամէնուն զինքը տեսնող չկայ։

— Միքէլէն տեսայ որ իր որդւոյն հետ այս առաւօտ կանուխ Պոմօ գնաց, ըսաւ մէկը բազմութեան մէջէն։

— Բայց հիմայ դարձած պիտի ըլլայ, վասն զի շատ չեղաւ նաւակին Պէլլաճիօյէն դէպ 'ի հոս գալը տեսնալս, վրայ բերաւ ուրիշ մը։

— Նաւավարին տունը, նաւավարին տունը, չուտ, չուտ, թող մէկը վազէ պոռացին քանի մը հոգի։

Մինչեւ հիմա ամենուն բերանը պտտող նաւավարին տունը, Պէլլաճիօյի կողմը Լիմոնթայէն մղոն մը չափ հեռու, վարը լճին եզերքն էր։ Նոյնժամայն հօվիւ մը դէպ այս տնակը մեծաւորը տեսնելու կը վազէր, զինքը դիմաւորեց ծերունին հայր եւ որդի երկու նաւավարաց ու երրորդի մը հետ, որ բաջէակբին որդին Լուբօն էր, որոնք տակաւին Պոմօէն նոր դառնալով դէպ ի քաղաքը կ'ելլային։

Այս եկեղեցականը բարի ծերուկ մ'էր, իր հետը եկող երեք անձանցմէ առաջ լերան նեղ ճամբէն աճապարելով վեր կը վազէր․ երբոր զինքը բնտռելու ելլող հօվիւը մէկէն 'ի մէկ դիմացն ելաւ։ Մեծաւորը կանգ առնելով, ճամաթէօ, կանչեց (որ հովիւին անունն էր), ինչ է այս Լիմոնդայի աղաղակը, կարծես թէ կը կործանի։

— Հայր, պատասխանեց միւսը, չունչը կտրած, վազէ, վազէ, քեզմէ զատ մէկը կարող չէ զայն փրկել։ Աբբայական պալատը կոխեցին, եւ պաշտօնատարն իր մարդիկներովը բռնեցին եւ կ'ուզեն սպաննել։ Խեղճ ծերուկը ժամանակ չի կորսնցնելու համար սկսաւ ճամբայ առնել։ Հազիւ թէ հեռուէն անոր սեւ գտակը տեսան, սկսան հրապարակէն ամէնքը միաբերան կանչել։ Ահաւասիկ մեծաւորը, մեծաւորը հոս է։ Եւ դէպ իրեն վազելով առաջարկեցին որ չուտ մը Բէլէկրուան իր մարդիկներովը խոստովանցնէ, որպէս զի վայրկեան մ'առաջ մեռցնեն զանոնք։ Իսկ բարի ծերուկը, որ այնչափ տարիներէ 'ի վեր [illegible] խաստութեամբ ժողովրդեան սիրտը շահած էր, միանգամայն իր կղերական իշխանութեամբը կրցաւ քանի մը խօսքով անոնց տարօրինակ որոշումը հերքել։

Մէկ կողմանէ ալ ժողովուրդը լսելով Լուբօին իրենց համար մեռնմարտելու ելած ըլլալը, չուտ մը հրապարակին մէջ անոր գլուխը ժողվեցան։ Այս միջոցին մեծաւորը ժամանակ գտնալով, պաշտօնատարին տունը մտաւ եւ քաղցրութեամբ ներս եղողներն ալ դուրս հանելէն վերջը, ինքը վերի երկրորդ յարկը ելաւ։ Հոն ականջ դնելով՝ կարծես թէ վերէն տղու մը խղդուկ ձայնը կ'առնուր։ Փայտէ սանդուխէ մը վեր դրան մ'առջեւ ելաւ, ու պզտի ծակէ մը ներս նայելով տեսաւ ներսը անկեան մը մէջ, մազերը երեսին վրայ ձգած յուսահատ կին մը որ տղեկը ծնկացը վրայ առած, բերանը կը սեղմէր, որպէս զի ձայն չի հանէ։ Հասկընալով որ այն Բէլէկրուայի կինն է, կամաց մը դուռը խառնելով ըսաւ։ Մեծաւորն եմ, բաց, մի վախնար ամէն բան խաղաղած է։ Այս յանկարծական ձայնէն կինը վեր նետուելով թողուց տղուն բերանը, որ բաւական ատենէ 'ի վեր գոցած էր ձայնը չի հանելու համար։ Իսկ ծերուկը դարձեալ դուրսէն, մի՛ վախնար, ես եմ, ամէն բան լմնցած է կ'ըսէր․ այն ատեն կինը տղեկը գիրկը առք ելաւ ու ներսէն դուռը դողդղալով բացաւ եւ իր փրկարարը տեսնելուն պէս․ Ո՜հ, Աստուած որ ղրկեց ըզքեզ, ինքը հատուցանէ քեզ այս բարեացդ փոխարէնը, կանչեց խեղճ կինը։ Եւ այս խօսքերը զրուցած ժամանակը քահանային զգեստն իր երախտագիտութեան արցունքներովը թրջելով կը համբուրէր։ Մէկ մ'ալ յանկարծ իր ամուսինը միտքն ինկնալով՝ հարցուց անոր ուր ըլլալը։

— Ողջ է, պատասխանեց մեծաւորը, սակայն այժմ աղէկ կ'ըլլար թէ որ դու ասկէ հեռանայիր․ եւ կընոջ դուռ մը ցուցնելով, որ դէպ 'ի լերան կողմը կը բացուէր, ահաւասիկ սա ճամբէն չիտակ բերդը գընա եւ իմ անուամբս կամենին ըսէ որ դռնէ այս գիշեր զքեզ ներս առնեն։

— Ո՜հ, չի պիտի յանձն առնու․․․ վասն զի․․․

— Շատ աղէկ, ուրեմն դու չիտակ Երմէչինատի գնա, եւ օգնութեան կարօտ ըլլալովդ՝ լաւ գիտեմ որ ինքն ամենայն սիրով զքեզ ներս կառնու։ Գնա, Աստուած հետդ ըլլայ։

Բռնադատեալ նոյն գաղտնի դռնէն դուրս կինը ճամբայ դնելէն վերջը, դարձաւ հրապարակը, բազմութիւնը բաղէակբին որդւոյն չորս բոլորը ժողուած գտնալով՝ մէջերնին մտաւ ու մօտը գտնուողներուն կ'ըսէր․ Որպէս զի ամեն բան ըստ կանոնի ըլլայ, պէտք է որ մօտակայ գիւղերու մարդիկն ալ հոս կանչուին, եւ ամենուն հաւանութեամբն ընտրուի ձեր կողմէն մեռնամարտելու համար Աստուծոյ ղրկած անձը։

Այս ըսելու ատենակը, մէկ մ'ալ ժամակոչը, եկեղեցւոյն գաւիթ նայող պզտի պատուհաններուն մէկէն գլուխը դուրս հանելով՝ սկսաւ քառանկիւնի ու հաստ պղնձէ տախտակի մը վրայ երկու ձեռքը մէյմէկ մուրճ առած միօրինակ եղանակ մը զարնել որ հոն ժողուելու նշանն էր։

Ուստի, բոլոր մօտ ... գիւղերէն կամաց կամաց գեղացիք հոն ժողուելով՝ հաստատեցին թէ

Ուրախ ենք, տեսնելով որ մեր պաշտօնակիցն ալ մեզի համամիտ և համակարծիք կը գտնուի նկատմամբ 61րդ յօդուածոյ դաշնագրութեան Պերլինի ։

Մեր ալ արդէն ընդարձակօրէն ըրած բացատրութեանց իմաստը և բուն ոգին ասկէց զատ բան մը չ'էր, զոր ոմանք ասդի բերան լաւ չ'հասկնալով, և կամ ցանկերէն լեզուին բնական եղած խիստ ազդուութենէն զգածուելով, անոր տարբեր իմաստ մը ընծայել ուզեցին, իմաստ մը՝ որ ոչ արդար և ոչ իրական էր ։

Արդէն Հայերէն և ուրիշ լրագրներ ալ նոյն մեր իմաստներուն պլարացատրութեամբ արձագանքը հնչեցնելու փութացեր էին ։

Իսկ Մ...ի յիշեալ բացատրութիւնները՝ ամենահամառօտ բովանդակութիւն մը ըլլալով մեր ընդարձակ յօդուածոյ, պարտք համարեցանք զայն մեր ընթերցողաց ուշադրութեան ներկայացնել, և միանգամայն մեր խընդակցութիւնը յայտնել վերոյիշեալ մեր պաշտօնակցին ։

—

Բութպէթիւ Ներսէս սրբազան հայրեթլէրի Թարաֆընտան Մէմալիքի Միւճթէմիայի Ամէրիգա բէյիսի միւթեվէֆա մէնէբալ Կարֆիէլտէ պունտան պտէմ կէօնտէրիլմիշ օլան մէքթուպուն թէրճէմէսիտիր.

ՍՈՒՐԷԹԻ ՄԷՔԹՈՒՊ

Բէյիմ էֆէնտի,

Հիւրր օլան մէմլէքէթլէրէ խըտմէթ իտէն փաղիլէթլի էշխասըն էօմր ու հանտալարընա նէզարէթ իտէն ճէնապը Հագգ, իշթէ Մէմալիքի Միւճթէմիանըն մէշհուր բէյիսինի սախի, չախսընա մուգտաս պուլան օլ պիշագքա թէճրիւպէսէն գուրթարմըշ տըր։

Երմէնի քիլիսէսինին պէնտէսի օլուպ, հէր կիւն խըրիսթիեանլըղըն բուէսասը հագգընտա տուա իթմիւկիմ հալտէ, խալիսանէ թէշէքքիւրաթըմը սիզէ տախի արզ ու պէեան իթմէկէ միւսարաաթ կլէրիմ։

Ամէրիգատա ճիւղինէ մալիւմ օլան Երմէնի քիլիսէսի, ամիկ պիր քիլիսէ օլուպ, Ասիաստա վէ Խըրիսթիեան օլմաեան ճէօմաաթլար միեանընտա, զուհուրանէ պիր սէպաթ իլէ հաղրէթի խանըն ինճիլի շէրիֆինի, վէ Երմէնիլէրճէ, խըրիսթիեանլըղըն, միւնէվվէր էսասը տտտ օլունան մէզհէպտէն միւսաատէ ... մուհաֆազա իլէմիշ տիր։ Իշպու քիլիսէ, տէրտ ու միհնէթլէրի իչինտէ, խըրիսթիեան միլլէթլէրինին նայիլ օլտուգլարը հուրրիեէթի մէսուտէտէն տօլայը, քէնտի քէնտիսինին միւթեսէլլի օլմուշ օլտուղունու հիսս իտիպ, օ միլլէթլէրին հիւմմի թեվէճճուհի իլէ մէսրուր օլուր։

Բէյիս էֆէնտի, պէնտէնիզ թիւրքիա Երմէնիլէրինին վէքիլի օլմամ, չու փուրսաթտան պիլ իսթիֆատէ, Մէմալիքի Միւճթէմիա խալքեսիյէ ճէօմաաթըն, միլլէթիմ ուզէրինտէ հասըլ էյլէտիքլէրի հիսսիաթըն թէշայիւրի պիլէրինի պէեանէ նէզարիլիրտէ թէրճէման օլմագըլղըմը քէնտիմէ պիր պախթիարլըգ ատտ իտէրիմ, զիրա մէզքիւր խալքէ, հուրրիեէթ տօսթլարընըն քեաֆֆէսի արզուլարընը փիլիլէ կէթիրտիկլի կիպի, ճէօմաաթ տախի, մէզհէպլին վէ հիսսի արասըն էն պիյիւք թէնայիճի օլան ինսանիէթփէրվէրլիկլի մէջէլէ իճրաէտ էյլէմէքտէ տըր։

Շու հալտէ ճէնապը Հագգըն թէպէրրիւքեաթընը կէրէք Ամէրիգա վէ կէրէք ղաէէթ չէրէֆլի թալէլնի տէրիւհտէ իթմիշ օլտուղունուզ մէմլէքէթ հագգընտա ... թէմէննի, վէ սիզին տըյանէթտար էօմր ու պագանըզը թահթը հիմաեէսինտէ պուլունտուրմասը տախի, Հագգ թեալատան նիեազ իլէ տավարըմ.

Հաղրէթի խանըն հագիր պէնտէսի
ՆԵՐՍԷՍ ՍԷՐԲԻՍԹՕՊՕՍ

Տէրխասաէթմաէ, Գում-Գաբուտա,
Երմէնի Բաթրիգխանէսի
23 յուլիս 1884.

Մէմալիքի Միւճթէմիայի Ամէրիգա բէյիսի Մ. Կարֆիէլտ հազրէթլէրինէ։

ԱՎՍԹՐԻԱՆԸՆ ՇԱՐԳ ՓՕԼԻԹԻԳԱՍԸ

Ավուսթրիա տէվլէթինին Շարգա տաայիր օլան արզու վէ թասավվուրլարը հագգընտա թայմս ղազէթասընտա կէօրիւլիւպ, Թախմինի էշհանը մուճիպ օլան պիր մէքթուպ, Ֆայր տիւ Պօսֆօրոս կէօրիւլէն էն մուհիմմ վէ շայեանը տիգգաթ ֆըգրաալըն թէրճէմէսի տիր։

Հէր քիմ քի, մալիւմտըր թամմէսի օլուրագ, Ավուսթրիա տէվլէթինին Պալգան նիմ ճէզիրէսէ իլէրլէմիւկինէ տիգգաթ իտէրսէ, չու հարէքէթի կիւզէլճէ իւղրէ վագը օլան թէքզիպլէրին բէք զարիֆ օլտուղունու անլար, վէ Ռուսեան մէսէլէսինին հալլինտէն իվվէլ զուհուրա կէլմիշ օլան քեաֆֆէյի էնթրիգալար իլէ միւխաալէֆէլէր գատար հէչ պիր միւսէրրահ չէյ օլմատըղընը կէօրիւր։ Պու էնթրիգալար վէ միւխաալէֆէլէրին միւթէհարրիքլէրի Թարաֆընտան վուգուա կէլմէսինին պաշլըճա սէպէպի իսէ, Պրէվէզա իլէ Սէլանիկին Ավուսթրիա տէվլէթի թարաֆընտան խըթիլասը տըր։ Տէվլէթի միւշարիլէյհա, Եբիր իլէ Թէսալիաեը էհալը զաղթընա կէչիրտիկինտէ, Ռուսեանիսթանըն պէհեմէհալ ղօնթրօլ ալթընա, վէ Ավուսթրիանըն ուսուլը հարաքեաթընա կիրմիշ օլաճագ տըր, վէ էկէր Ռուսեան զավմընըն, միւթթէհէտըն պիր ճէօմաաթ հալի քէսպ իտէպիլմէք իհթիմալի վար իսէ, օ իհթիմալ տա Ավուսթրիանըն թէպաիէթի տիր։

Իշլէրին կիտիշինէ պագըլըրսա, իշպու սուրէթի թէսվիէ սէնէլէրճէ կէճիքմէճէքտիր։ Ռուսեաթան թախիլէն էօյլէ պիր պօզուգ հալտէ պուլունմագտա, վէ չիմտիքի չիւպհէլի հալինէ կիրմիշտիր, պօրճլարընը օ տէրէճէ էօտէմէմէզլիք մուխաթարասը ալթընտա պուլունաճագ տըր քի, չօգ տիւրմէտէն պիր ֆէլաքէթէ տիւչար օլաճագ տըր, վէ Եվրոպանըն գուվվէթի պիր տէվլէթինին մուավէնէթի օլմագսըզըն, խուտէ պիլէ օլան պիր իսթիգլալիէթի պագի գալամաեաճագ տըր, վէ մառամէքի պիլ Ճիւմլէ Ռուսեանլար իչին իւյ միւթալաա, քէնտիգավմըն քեաֆֆէյի շիւպհէլէրինին իթթիֆագը տըր, վէ օ օլմալը տըր, էկէր իլէ Մաքէտօնիանըն իսթիգլալէնթէճէսի թապիէսի (Աթինանըն քեաֆֆէյի էրպապը միւթալաասը թարաֆընտան թամամըյէ օլունտուղու վէճհ իւզրէ), Եունան գրալիէթի հագքընտան Ավուսթրիա ուսուլինէ կիրմէսի տիր։

Ավուսթրիա-Մաճար տէվլէթինին թիճարէթճէ կէրմէսէթի վէ մէնֆաթի, պու կէնտի իշթիմալ տըր քի, Ագտէնիզին Շարգ գըթասընտա, ինկիլթէրրատան մաատա, տիկէր տէվլէթլէրինքինտէն տահա զիեատէ տիր, վէ Ավուսթրիա տէվլէթի Եունանլար թարաֆընտան թահքիմ իտիլտիկինտէ, մէզքիւր կէրմէսէթ իլէ մէնֆաաթլար, լիմանլար վէ չըմէնտիֆէրլէր վէ Եվրօպա իլէ չարգի Աֆրիգա վէ Անատօլու արասընտա քեաֆֆէյի տէնիզ թարիգլէրինի իհաթա իտէն վաբօրլար կիւպի ֆէվգէլատէ գօլայլըգլար իլէ տահա զիեատէ պիւյիւէճէք տիրլէր։ Ավուսթրիա կիպի իգթիտարլը պիր խըթիտաար հալիգ, վէ միւլէթի Եունանիեէի չարգիէնինին քեաֆֆէյի մէնաֆիի ֆիիլէն վէ պահրիէսինէ, վէ Հինտուսթան թարիգինին էն մուհիմմ մէվգիլէրինէ հաքիմ պիր տէվլէթին փաղիլէթի, պունտան նէչէթ իտէպիլէն քեաֆֆէյի իհթիմալաթ գարշըսընտա ինկիլիզլէրի տիւչիւնտիւրէճէք սէպէպ տըր։

—

Թրուատա սարը ամիգա թէհարրիսի իշին, իթթիկկի հաֆրիեամ իւզէրինէ քէշֆի չէօհրէթ իթմիշ օլան տօքթօր Սէլման, պու տէֆա Տէրիսաատէթէ կէլմիշ տիր։

Միւմայիլէյհ Ալմանիա սէֆարէթի փաղթէգլըլու, Հիսարլըգտա սարը ամիգա թէհարրիսի իչին պիր ֆէրման իսթիհսալ իթմէք թէշէպպիւսինտէ պուլունտուգ իմիշ։

—

Մալիեէ խազինէսինտէն մէմուրլարընա յունիս մաաշը վէրիլմիշ տիր։

Յ. ԹՕԼԱՅԵԱՆ

Պէյօղլու, Շիշլի սօգաղը Նումէրօ 5.

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱԼԱՐԸ

Լօնտրա 7 հոկտ.	
Ինկլիզ գօնսօլիտի	99-
Եսհամը ումումի աչըլըշը	15-3/16
» » գափանշը	15-1/4
65 իսթիգրազը	18-
69 »	17-3/8
71 »	75-1/2
72 » (Պօն տիւ Թրէզօր)	28-
73 »	17-3/8
Օսմանլը պանգասը	19-1/8
Ռուսիա իսթիգրազը 1873	90-3/4
Մըսըր իսթիգր. պիրլէշմիշ	73-7/8
» իմթիեազլը (չըմէնտ.)	-
Տէվլէթի Ալյէնին 77 իսթիգ.	90-3/4
Ցախրա սանիսէ	-
Մըսըրըն Ռօչիլտ իսթիգրազը	94-1/4
Մաճարիսթան էսհամը	101-7/8
Գամպիօ Բարիզ	-
Բարիզ 7 հոկտ.	
Ֆրանսըզ ֆօնտօսու 3%	-
» » 5%	116-
Եսհամը ումումիյէ աչըլըշը	15-80
» » գափանշը	15-80
65 իսթիգրազը	88-75
69 »	87-50
73 »	87-50
Ռումէլի չըմէնտօֆ. Թահվիլ.	52-50
Օսմանլը պանգասը	737-50
Գրէտի Լիօնէ	925-
Ռուս ֆօնտօսու 5% (1077)	94-1/8
Ռուսիանըն չարգ իսթիգրազը	62-7/8
Իթալիա ֆօնտօսու	89-90
Մըսըր իսթիգ. պիրլէշմիշ	382-50
Իսբանեա խարիճի իսթիգ.	-
Գամպիօ Լօնտրա իւզէրինէ	25-40
Բարիզ (Պուլվար) 7 հոկտ.	
Ֆրանսըզ ֆօնտօսու 5%	-
Եսհամը ումումիյէ	-
Վիեննա 7 հոկտ.	
Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	118-37
Ռումէլի տէմիր եօլ Թահվիլ.	23-20

ՂԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Եսհ. ումումիյէ. 28 ագշամ գբ.	16-33
» » սէանս 29 սապահ աչ.	16-30
» » էն եիւքսէք	16-29
» » էն աշաղը	16-27
» » սաաթ 5 տէ	16-28
63 իսթիգ. (Մուրթօն) 6% ֆ.	92-
65 » (Մուրթօն) 6% ֆ.	88-
69 » (Բինար) 6% ֆ.	87-
72 » (Պօն տիւ Թրէզօր)	87-50
73 » (Բինար) 6% ֆ.	85-
Ռումէլի չըմէնտօֆէր	50-25
Բաքօր ղուրուշ	62-1/2
Հէվալէսիզ »	15-
Ագճէ ֆայիզի %	-9

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻՅԱԹԸ

Գրէտի ժէնէրալ 6%	6-30
Սօսիէթէ ժէնէրալ 6%	5-10
Իսթանպօլ պանգասը	11-35
Սօսիէթէ Օթօման	4-10
Թրամվայ 5%	385-
Լավրիօմ (մատէն)	150-

ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱՉԱՍԸ

Օսմանլը լիրասը 100 ղուրուշտան	Ղր. Փր.
Ինկլիզ լիրասը	109-12
Ֆրանսըզ ալթունու	87-1
Բօլ	89-21
Գըրմիզ ալթունու	51-5
Պէյազ մէճիտիյէ	107-17
Մէթալիք	203-3/4
Պէշլիք	207-3/4
Ալթըլըգ	124-3/4
Պագըր	670-
Գարպօն գայիմէսի գաբիք	857-

ԳԱՅՄԷՆԻՆ ԲԻԱՉԱՍԸ

Էն եիւքսէք	1045-
Էն աշաղը	1045-
Սաաթ 5 տէ	1045-

ԻՏԱՐԷԽԱՆԷՅԻ
ՄԷՃՄՈՒԱՅԸ ՀԱՎԱՏԻՍ
ՊԷՅՕՂԼՈՒ ՇԻՇԼԻ ՍՕԳԱԳ Ն. 5

Իշպու իտարէխանէտէ, քիթապէթէ վէ էսնաֆէյէ մուխթէլիֆէյէ միւթէալլիգ ղազէթա, քիթապ, րիսալէ, ճէտվէլ պիլյէթլէրի, քարթ տը վիզիթ, հէր նէվի տավէթ վէ իլանաթ քեաղըթլարը վէ սայիրէ ղայէթ թէմիզ վէ միւշթէրիլէրի խօշնուտ իտէճէք սուրէթտէ միւթէտիլ վէ էհվէն ֆիյաթթա թապ օլունմագտա օլտուղու մալիւմու ամմէյէ պուլունմագ իւզրէ, իլան օլունուր ։

քուէյարկութեամբ որոշուի Լուբօյի ընտրութիւնը ։ Եւ ամէնքն միաձայնական քուէ չունենալով, Լիմոնգացւոց կողմանէ ընդհանուր հաւանութեամբ Լուբօն իրենց մենամարտ որոշուեցաւ ։

Ասով բաւական ժամանակ անցած ըլլալով, բազմութեան առաջին վրէժխնդրութեան եռանդը պաղեցաւ, եւ կարծես թէ քիչ մ'առաջ թափուած արեան վրայ զղջացածի պէս, մէկը չէր ուզեր գեղին մէջ կենալ ։ Ուստի, ամենքն ալ գլուխնին կախած, կամաց կամաց, լուռ մնջիկ, ձեռք երկու սրունքնեուն մէջն առած՝ օտար չունէրու պէս մէկն ասկէ, միւսն անկէ աներեւոյթ եղան, եւ քիչ ատենէն [illegible] մէջ ամեն բան խաղաղեցաւ ։

Իսկ Բէլէկրուս, ալ չը փոտահանալով գեղին մէջ կենալու, չուտ մը լծին եզերքն իջաւ, եւ հոն նաւակ մը գտնալով՝ իր մնացած ընտանիքը եւ քանի մը մարգիկներովը մէջը մտաւ, առանց իսկ հոգ տանելու կնոջն ու որդւոյն, որոնց նաեւ կոմսին բերդը երթալը քաջ գիտէր, եւ այնպէս զատուեցաւ ափունքէն ։ Եւ աչքերը դէպ 'ի Լիմոնգա դարձնելով կը հայհոյէր, կերդնուր ու կսպառնար նորէն զօրքով գալ ու բնաջինջ ընել Լիմոնգացիները,

Բայց արքան մամնաւոր սուրհանդակէ մը եղածները լսածին պէս, Բէլէկրուսին սաստիկ բարկանալով, արհամարհական թուղթ մ'ի գրեց անոր ու ետեւէն Վարէնա ղրկեց, (ուր 'ի նա փախած էր) ։ Որուն մէջ ոչ միայն վերստին զինքը նոյն պաշտօնին չը հաստնել, այլ նաեւ այնպիսի գեղացիներէն յաղթուելով փառութեամբ դղէն դուրս ելլալուն վրայ իրեն զղջալ տալ կսպառնար ։

Իսկ մեր խեղճ Լիմոնգացւոց գալով, յայտնի բան էր թէ արքան ալ անոնց ըրածին վրայ զայրացած, զիրենք բոլորովին ջնջելու միտքն ունէր ։ Սակայն մեծերն ալ ընդհանրապէս չէին կրնար իրենց ամէն կամքերնին ուզածներնուն պէս 'ի գործ դնել ։ Սանաւանդ այնպիսի ալէկոծ ու դժուարին ժամանակի մը մէջ, որ կղերը հազար ու մէկ բանի զբաղած ըլլալով, չէր կրնար չուտ մը ուզած տեղը իր զօրութիւնը հասցընելով կամքը առաջ տանիլ ։ Ուստի արքան քանի մը տեղեկութիւն չունեցածի պէս, ձգեց որ ջուրը իր բնական ընթացքովը վազէ, սպասելով [illegible] դատաստանին՝ որուն դատապարտութեամբը վստահ էր թէ այն խեղճերուն ոտքերն ու ձեռքերը կտրած իրեն պիտի յանձնէին, որպէս զի ինքն ալ ուզածին պէս անոնց մորթերը զերծէ ։

Լուբօ չուտ մը ճամբայ ելաւ դէպ 'ի Օլոմբոսո կոմսին գղեակը, ուր որ ծնած էր եւ մեծաւ անձկանօք ու կարօտով ոչ միայն իր ծնողքէն, այլ նաեւ ամեն հոն գտնուողներէն կ'սպասուէր ։ Եւ որչափ ալ բաւական ատենէ 'ի վեր Լուբօյի գեղ գալն ու այնպիսի մեծ խռովութեան մը հանդարտելուն պատճառ ըլլալն իմացած էին, այսու ամենայնիւ մէկն ալ բերդէն դուրս զինքը դիմաւորելու չէր ելած ։ Վասն զի կոմսը Լիմոնգացւոց այն կատաղութիւնը տեսնելով, բոլոր դուռները գոցել եւ դղեկին կամուրջներն անգամ վեր առնել տուած էր ։ Նաեւ ամեն բան խաղաղելէն վերջն ալ մէկու մը հրաման չէր տար որ դուրս ելլայ ։

Հինգ տարի էր բաղէակրին որդին՝ այն տեղերը չէր տեսած եւ վերջապէս դղեկէն ներս մտնելով ինկաւ իր ծնողացը գիրկը անպատում ուրախութեամբ, եւ նոյն օրն ալ մեծ ցնծութիւն եղաւ բոլոր դղեկին մէջ ։

Իսկ Երմէլինտա, կոմսին կինը, վարը սրահի մը անկիւնը, (ուր եկեղեցւոյ մէջ քահանայի բերնէն Աւետարանի մեկնութիւն մտիկ ընելն արգիլուած ըլլալուն), ըստ իր ամեն կիրակի աւուր սովորութեանը՝ գլուխը ժողոված իր մէկ հատիկ Երանուհիի աղջիկն ու անոր Լաուրէտա աղախինը եւ բաղէակրին աղջիկը, անոնց նոյն օրուան Աւետարանին մեկնութիւնը կուտար ։

Երեքն ալ [illegible] մը դիմաց նստած էին ։ Երմէլինտա՝ քառասուն տարեկանի մօտ էր ․ բարձրահասակ, ամեն շարժմունքը վսեմ եւ բոլոր իր վարմունքին մէջ մեծութիւն կը փայլէր ։ Սակայն ամգոյն ու մարած դէմքին վրայ, աչքերն ալ իրենց փառւոյն վճռակը կորսնցուցած երեւելով, կիմացուէր թէ կենացը մեծ մասը հիւանդութեամբ անցուցած էր ։

Աղջիկն ալ ճիշդ մօրն եկած ըլլալուն, գծագրութեանցն ու դէմքին վրայ նոյն շնորհքը, վեհանձնութիւնը եւ միանգամայն նոյն համեստութիւնն ունէր ։ Սակայն այս ամեն բարի կատարելութիւնները, մաքուր սրտի եւ ծաղիկ հասակի մը, զուարթ եւ դեռ կենաց ալէկոծութեանց մէջ չի մտնող անմեղ հոգւոյ մը շնորհքն ունէին ։

Երբոր մայրը մեկնութիւնը լմնցնելով գոցեց աւետարանը, դարձաւ աղախնոյն, եւ գնա նայէ, ըսաւ, արդեօք այն խեղճ կինը բանի մը պէտք ունի ։ Լաուրէտա դուրս ելաւ եւ քիչ ատենէն դարձաւ պատասխանելու՝ թէ ամենեւին բանի մը պէտք չունի եւ թէ իրմէ ընդունած հիւրընկալութեանը մեծապէս շնորհակալ ըլլալով, ուրիշ բան չի խնդրեր՝ բայց եթէ զինքը որդւոյն հետ միատեղ իր ամուսնոյն քով դարձնել ։

— Ըսէ իրեն թէ գոնէ մինչեւ իրիկուն սիրտը հանգիստ բռնէ, եւ թէ ես կը մտածեմ ժամ մ'առաջ իր խնդիրքը կատարելու ։

— Այո, եւ սիրտը հանդարտելով միշտ ձեզի եւ ձեր ընտանեացը համար Աստուծոյ աղօթող ըլլալ խոստացաւ ։

— Աստուծոյ ողորմութիւնը համնի, վրայ բերաւ Երմէլինտա, ինքը միշտ բարի եւ Աստուածավախ կին մ'եղած ըլլալով, այսպիսի կէտի մը հասնելու չէր ․ բայց ․ ․ ․ հոս հառաչելով մը վերստին կրկնեց ․ Աստուծոյ ողորմութիւնը համնի ։

Այս ըսելու ժամանակը, կամացուկ մը դուռը բացուեցաւ եւ կոմսը բաղէակրին որդւոյն ձեռքէն բռնած ներս մտաւ, եւ զինքը կնոջն ու աղջկանը ներկայացնելով ․ — Ահաւասիկ մեր Լուբօն, որ Լիմոնգացւոց խռովութիւնը պաշտպանելու եկեր է ։

Երմէլինտա եւ Երանուհի ամենայն սիրով ընդունեցան զինքը ․ իսկ Լաուրէտան, այնչափ տարիներէ 'ի վեր իրմէ հեռացած սիրելի եղբայրը տեսածին պէս մէկէն վիզը նետուեցաւ եւ ժամանակ մը առանց բան մ'արտաբերելու լուռ կենալէն վերջը, ինքնիրեն եկաւ, եւ այլայլած ձայնով եւ կարմրելով, այս ինչ խնդութիւն է ըրածս կըսէր ․ սակայն սիրոյս սաստկութենէն ալ չեմ կրնար ․ ․ ․ արցունքներս բռնել ։